

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Економіка України на сучасному етапі потребує стратегії, спрямованої на забезпечення її конкурентоспроможності, побудови реального підґрунтя для європейської інтеграції держави. В економічній сфері політика національної безпеки спрямовується на формування системи економічної безпеки України, тобто досягнення такого стану економічної системи, за якого держава здатна забезпечити досягнення економічної, ресурсної, науково-технічної незалежності і самодостатності [1, с.59]. Основними загрозами економічній безпеці України є високий рівень тінізації та корумпованості, значні структурні диспропорції, особливо, надзвичайно енергоємний промисловий комплекс, глибока диференціація доходів населення, занижена вартість праці і, як наслідок, низький рівень платоспроможності населення, застарілість виробничої інфраструктури, енергетична залежність, кризова екологічна ситуація тощо.

Аналіз особливостей соціально-економічного розвитку України на сучасному етапі, основних проблем, які постають на шляху подальшого соціально-економічного прогресу та особливо загострюються в періоди кризової ситуації, дозволяє серед стратегічних орієнтирів промислової політики держави виокремити зміцнення конкурентоспроможності українських підприємств на зовнішніх ринках та забезпечення паритетності конкуренції з імпортованими товарами на внутрішньому ринку; формування структури промисловості та агропромислового комплексу, які б забезпечили зростання рівня самодостатності національної економіки, її техніко-виробничу та енергетичну безпеку.

Основою економічної могутності країни та її технічного прогресу є розвиток промисловості загалом і машинобудування, зокрема. У 2011 році (після кризового спаду 2008-2009 рр.) обсяг виробництва у машинобудуванні зріс на 17,2%. Проте уже у 2012 році українське машинобудування зазнало спаду в обсязі 6% при загальному скороченні виробництва в обробній промисловості на 1,8%, а за січень-квітень 2013 р. порівняно з таким же періодом 2012 р. індекс виробництва у машинобудуванні становив 86,9%. За останні роки спостерігається спад обсягів виробництва за основними позиціями машинобудування. Порівняно із 2011 р. (якщо його прийняти за 100%) випуск наступних видів продукції склав: тракторів – 77,3%, борін – 34,7%, сіялок – 54,9%, електродвигунів і генераторів – 39,1%, трансформаторів – 88,5%, дротів і кабелів – 89,5% і 54%, вантажних вагонів випущено на 10,3% менше, вантажівок – на 7,1%, автобусів – на 14,4%, легкових автомобілів – на 28,5% менше. Негативна тенденція спостерігається і у 2013р., а ці та інші галузі машинобудування визначають науково-технічний прогрес.

Серед позитивних моментів слід відмітити зростання у 2012 році експорту машин технічної продукції: на 5,2% машин і обладнання; на 25,4% транспортних засобів; локомотивів – на 11,65%. Проте із причин економічної і науково-технічної відсталості Україна набагато більше машин ввозить ніж вивозить. Загалом за машинами, обладнанням і транспортними засобами від'ємне сальдо зовнішньо-торгівельного балансу України склало 7,2 млрд. дол. Україна залежить від імпорту машин і обладнання не менш критично, ніж від постачання енергоресурсів з-за кордону. У довгостроковій перспективі ця залежність є ще загрозливішою, ніж залежність від російського газу і нафтопродуктів.

Виправити зовнішньо-торгівельний баланс, зокрема, і підняти економічний потенціал країни, підвищити рівень життя, забезпечити реальну незалежність і самодостатність, не перетворитися в країну «третього світу» можна, розвиваючи машинобудування, розширюючи експорт основних видів машин, підвищуючи рівень конкурентоспроможності машинобудування.